

NE DOPINGU

SLUŽBENO GLASILO HRVATSKOG ZAVODA ZA JAVNO ZDRAVSTVO • GODINA 2022 • BROJ 86 • STUDENI/PROSINAC 2022.

HRVATSKO **NE**DOPINGU

FIFA je implementirala snažan program antidopinškog testiranja za Svjetsko prvenstvo 2022. Napravili su ukupno 2846 testova i svaki igrač iz momčadi četvrtfinalista testiran je u prosjeku četiri i pol puta od siječnja 2022. Disciplinsko povjerenstvo FIFA-e suspendiralo je pet igrača zbog pozitivnih testova nakon kvalifikacijskih utakmica za FIFA Svjetsko prvenstvo ili nakon kontrola obavljenih izvan natjecanja.

U ovom smo se broju zabavili sa sve popularnijim trail trčanjem. Atletskom disciplinom koja sve više privlači sponzara, u kojoj su novčane nagrade sve veće, a time je sve veća opasnost i od kontaminacije ovog sporta dopingom. Rijetki su sportaši poput trail trkača – sami žele ozbiljno i kontinuirano provođenje dopinških kontrola.

Dok nekoliko utrka koristi antidopinško testiranje na natjecanju upravo onako kako je odobrila WADA, većina utrka koriste organizirani Quartz program od strane neovisne organizacije "Sportaši za transparentnost" (AFT). Quartz je usmjeren na zaštitu ukupnog zdravlja sportaša, a ne nužno na otkrivanje tvari zabranjenih u sportu, kaže Simonu Palletu, predsjedniku AFT-a.

Quartz program ne objavljuje svoje diskvalifikacije javno, niti o rezultatima izvještava WADA-u. Taj program je fasada za doping. Sportaši žele da dopinška testiranja provodi USADA.

Što je trail trčanje?

U posljednjih nekoliko godina popularnost trail trčanja je porasla. U pravilu je to trčanje u prirodi, koje uključuje uspone i spusteve. Trčanje može trajati i do nekoliko dana zaredom, a kombinacija je hodanja i odmora. Najčešće se odvija u planinama, pustinji, šumama, pa čak i na moru. Ruta dužine do 210 kilometara po pravilu ne smije sadržavati više od petine asfaltiranih staza.

U natjecateljskom svijetu trail je tek nedavno pod okriljem svjetske atletske federacije postao priznata kategorija, no još je mutna podjela trail trčanja i često utrka može istodobno pripadati i trima disciplinama.

Dotakli smo se i dopinškog testiranja na SP u nogometu u Katru. Dopinške kontrole su održane bez ijedne zamjerke dok je sama organizacija SP-a ostala pod velikim upitnikom.

Pišemo i o seksualnom i emocionalnom zlostavljanju sportaša.

ŠTO SPORTAŠI TREBAJU ZNATI O INHIBITORIMA AROMATAZE

stranica 4

SVE PRIVLAČNIJI SPORT

stranica 6

OPSEŽAN PROGRAM ANTIDOPINŠKOG TESTIRANJA ZA "KATAR 2022™"

stranica 12

SEKSUALNO I EMOCIONALNO ZLOSTAVLJANI SPORTAŠI

stranica 14

TRAMADOL – OD 2024. GODINE ZABRANJEN NA NATJECANJU

stranica 15

Vesna Barišić

Glavna urednica

IMPRESSUM

NEDOPINGU
Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo

BROJ 86

studeni / prosinac 2022.

ODGOVORNA OSOBA:

Zdravko Lovrić, dipl.ing.
sveučilišni magistar toksikologije

GLAVNA UREDNICA:

Vesna Barišić

NOVINAR:

Vesna Barišić

LEKTURA:

Vesna Barišić

OBLIKOVANJE I PRIJELOM:

Studio HS internet d.o.o.

FOTOGRAFIJE:

Shutterstock

NAKLADNIK:

HZJZ

This issue introduces the increasingly popular trail running, an athletic discipline that attracts more and more sponsors and greater prize money funds, which threatens to contaminate this sport with doping. There are few athletes like trail runners - they themselves insist on systematic and continuous implementation of doping controls.

While some races undergo in-competition anti-doping testing as approved by the WADA, most races implement the Quartz program, organized by the independent Athletes for Transparency (AFT) organization. The Quartz focuses on protecting the overall health of the athletes, and not necessarily on detecting the substances banned in sport, says Simon Pallet, president of the AFT.

The Quartz program does not make their disqualifications public, nor do they report the results to the WADA. The program is a smokescreen for doping. The athletes themselves wish the anti-doping tests be conducted by the USADA.

What is trail running?

Lately, the popularity of trail running has increased. Generally, it takes place in nature, over natural slopes and inclines. Trail running can last up to several days in a row, and is a combination of walking and resting. It, most often, takes place across mountains, deserts, forests, or even along sea sides. As a rule, a route of up to 210 kilometers in length must not comprise more than one fifth of paved paths.

On the competitive scene, trail running has only recently become a recognized category under the auspices of the World Athletics Federation, but the category of trail running remains unclear, and, often, a trail race may qualify under as many as three disciplines at the same time.

Another interesting topic was doping control at the FIFA World Cup 2022 in Qatar. The doping controls were carried out impeccably, while the Word Cup organization itself has raised numerous questions.

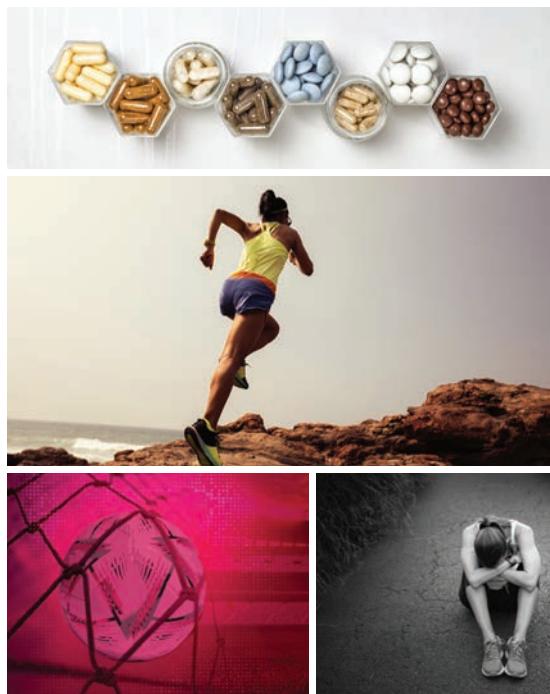
We also covered sexual and emotional abuse of athletes.

Vesna Barišić

Editor-in-Chief

The FIFA has introduced a rigorous anti-doping testing program for the 2022 World Cup. A total of 2,846 tests were carried out, and every quarter-finalist underwent an average of four and a half anti-doping tests since January 2022. The FIFA Disciplinary Committee has suspended five players for positive tests after qualifying matches for the FIFA World Cup or after controls carried out outside the competition.

TISAK:
Studio HS internet d.o.o.

NAKLADA:
600 komada

ADRESA REDAKCIJE:
Znanstveno - učilišni kampus
Borongaj
Borongajska 83 g
10 000 Zagreb
www.antidoping-hzta.hr

KONTAKT BROJ:
Tel: 01/462 79 33
Faks: 01/237 09 92
BESPLATNI PRIMJERAK

ISSN 1849-6318 MAGAZIN IZLAZI DVOMJESEČNO ©&® HZJJ 2021.

Zabranjuje se umnažanje i distribuiranje izdanja u cijelosti ili bilo kojeg njegova dijela bez odobrenja izdavača.

Magazin **NE!DOPINGU** izlazi uz potporu Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske.

Što sportaši trebaju znati o inhibitorima aromataze

Inhibitori aromataze su u svakom trenutku zabranjeni kao dio kategorije "Hormoni i modulatori metabolizma" WADA-inog Popisa zabranjenih sredstava

Piše **Vesna Barišić**

Dodatci prehrani regulirani su postmarketinški, što znači da niti jedno regulatorno tijelo ne potvrđuje točnost informacija na etiketi ili sigurnost sadržaja prije nego što se prodaju potrošačima. To znači da proizvođači dodataka mogu namjerno ili slučajno uključiti opasne i ilegalne sastojke u proizvode, a da to ne postane očito sve dok to ne utječe na potrošače i dok oni ne prijave zabrinutost. U nekim će slučajevima proizvođači također iznositi lažne tvrdnje o sastojcima i/ili učincima dodataka prehrani. Ovo lažno oglašavanje uključuje mnogo različitih tvrdnji i sastojaka, uključujući inhibitore aromataze.

Evo što sportaši i prateće osoblje sportaša trebaju znati o inhibitorima aromataze: Aromataza je enzim koji pretvara androgene poput testosterona u estrogene, a inhibitori aromataze učinkovito sprječavaju pretvorbu androgena u estrogene. Medicinski, te su tvari korisne za održavanje vrlo niske razine estrogena kod žena koje imaju rak osjetljiv na estrogen. Ovi inhibitori najbolje djeluju kada je razina estrogena kod žena već niska, kao što je postmenopauza. Anastrozol, eksemestan i letrozol su tri inhibitora aromataze odobrena za kliničku upotrebu u Sjedinjenim Državama.

Jesu li inhibitori aromataze zabranjeni prema WADA-inom Popisu zabranjenih sredstava? Inhibitori aromataze su u svakom trenutku zabranjeni pošto su u kategoriji S4 WADA-inog Popisa zabranjenih sredstava - Hormoni i modulatori metabolizma. Budući da inhibitori aromataze sprječavaju pretvorbu androgena u estrogene, oni umjetno održavaju razinu androgena u tijelu vrlo visokom, a androgeni imaju brojne učinke na poboljšanje performansi.

Inhibitori aromataze se u svijetu sporta ponekad zlorabe radi smanjenja neželjenih nuspojava od upotrebe anaboličkih steroida, kao što je rast grudi kod muškaraca, no ne mogu se prenaglasiti mnogobrojni štetni učinci prilikom korištenja bez medicinske indikacije.

Nuspojave primjene inhibitora aromataze su brojne: Uobičajene nuspojave uključuju gubitak koštane mase/osteoporozu, sindrom artralgije povezan s inhibitorima aromataze (karakteriziran ekstremnim bolovima u zglobovima) i autoimune reumatske bolesti.

Možete li dobiti TUE za inhibitore aromataze? Da, moguće je podnijeti zahtjev za izuzećem za terapijsku upotrebu (TUE) određenih inhibitora aromataze za liječenje određenih vrsta ženske neplodnosti povezane sa sindromom policističnih jajnika i određenim karcinomima osjetljivim na estrogen.

Jesu li dodatci prehrani za koje se reklamira da sadrže inhibitore aromataze sigurni za sportaše? Ne. Dodatci prehrani koji sadrže inhibitore aromataze su rizični i sportaši bi trebali izbjegavati takve proizvode. Arimistan, ili androsta-3,5-dien-7,17-dion, je dizajnerski steroid koji se često nalazi na etiketama dodataka prehrani. Iako takvi proizvodi reklamiraju ovaj sastojak kao inhibitor aromataze, on nije povezan s inhibitorima aromataze odobrenim od strane FDA koji se koriste u medicini u SAD-u. FDA je u brojnim pismima upozorenja pojasnila da arimistan ne ispunjava definiciju dijetetskog sastojka, i stoga se ne može legalno koristiti u dodacima prehrani.

WADA je odlučila da će kanabis ostati zabranjena tvar u sportu

Sha'Carri Richardson pobijedila je na 100 metara u američkom Oregonu u lipnju prošle godine, ali joj je ipak bilo zabranjeno natjecanje na Olimpijskim igrama u Tokiju nakon što je dobila jednomjesečnu zabranu zbog korištenja kanabisa.

WADA je pristala preispitati zabranu kanabisa nakon zahtjeva dionika (potpisnika antidopinškog Kodeksa). Ali 23. rujna 2022., na sastanku svog Izvršnog odbora, odlučila je održati status zabrane jer korištenje kanabisa "krši duh sporta". "Wada je svjesna različitosti mišljenja i percepcija vezanih uz ovu tvar diljem svijeta, pa čak i unutar određenih zemalja", rekao je glavni direktor Olivier Niggli. "WADA planira nastaviti s istraživanjem kanabisa u vezi s potencijalnim učincima poboljšanja performansi, njegovim utjecajem na zdravlje sportaša i također u odnosu na percepciju kanabisa kod sportaša, stručnjaka i drugih diljem svijeta." U Velikoj Britaniji kanabis je droga klase B, a posjedovanje nosi kaznu do pet godina zatvora i neograničenu novčanu kaznu.

Bivši engleski vratar Chris Kirkland rekao je u srpnju ove godine da je bio doveden do točke samoubojstva zbog svoje ovisnosti i zloporabe tramadola koji je koristio za liječenje ozljede leđa.

WADA je također najavila da će lijek protiv bolova tramadol biti dodan na Popis zabranjenih sredstava za sportaše na natjecanju i to od 2024. godine. "Zloupotreba tramadola zabrinjava sa svojim rizicima fizičke ovisnosti, povećanja doza, ovisnosti o opijatima i predoziranja u općoj populaciji te je dovela do toga da je lijek pod kontrolom u mnogim zemljama", izjavili su iz WADA-e u priopćenju za javnost.

Sve privlačniji sport

Sportaši se zalažu za učestalo dopinško testiranje. Nagradni fond je sve veći, a time raste i opasnost od uzimanja u sportu zabranjenih tvari.

Piše **Vesna Barišić**

Godinama je trail trčanje bilo na glasu kao čist sport s malo ozračja "divljeg zapada". Globalizacija sporta, povećana razina natjecanja, više sponzorskih ugovora i pojava velikih novčanih nagrada počeli su mijenjati sport u prošlom desetljeću. Pojavila se zabrinutost zbog upotrebe zabranjenih tvari za poboljšanje sportskih izvedbi. Budući da postoji vrlo malo autentičnih testiranja na doping u trailu i *ultra-distance* trčanju te nema testiranja izvan natjecanja te je često odgođena i nedosljedna komunikacija između antidopinških agencija, sport je u kritičnom trenutku s obzirom na rastući priljev novca i profesionalizma — osobito nakon što su prošle godine rezultati jednog od najprestižnijih sportskih događaja ukaljani dopingom.

Esther Chesang, ženska pobjednica utrke Sierra-Zinal trail trčanje 2022., prošlog je kolovoza u Švicarskoj privremeno suspendirana od strane Jedinice za integritet atletike (AIU) nakon što je otkriveno da je 28-godišnja kenijska trkačica imala triamcinolon acetonid (glukokortikoid) — protuupalni steroid koji se nalazi na Popisu zabranjenih sredstava — prisutan u njezinom sustavu nakon dopinškog testiranja tijekom natjecanja 11. svibnja 2022. U teoriji, Chesang, maratonka "srednje razine" i prva godina trail trkača, nije smjela trčati utrku Sierra-Zinal zato što Kenijska antidopinška agencija (ADAK) nije prijavila prethodni pozitivni dopinški test od početka siječnja za koji nije dobila nikakve sankcije. Nadalje, bila je testirana kao dio Quartz zdravstvenog i wellness programa prije utrke Sierra-Zinal 13. kolovoza i njezini rezultati testa na kraju su bili čisti, prema AIU-u.

Ironično je to da je ADAK objavio slučaj Chesang dan nakon posjeta predsjednika Svjetske atletike (WA) Sebastiana Coea, koji je upozorio da bi Kenija, ako ne ispravi svoje postupke, mogla pretrpjeti dugoročnu suspenziju i zabranu sudjelovanja na međunarodnim natjecanjima - slično onom koji je Rusija dobila 2015. Vijest o Chesang stigla je nakon višemjesečnog kršenja dopinških pravila od strane kenijskih sportaša. Tri mjeseca ranije, Kenijac Mark Kangogo — muški pobjednik utrke Sierra-Zinal —suspendiran je od strane AIU-a na četiri godine nakon što su testovi pokazali prisutnost dviju zabranjenih tvari, triamcinolon acetonida i norandroterona (anabolički steroidi) u njegovom sustavu nakon što je 5. rujna u Lausanne, Švicarska, tri tjedna nakon pobjede na Sierre-Zinal trail utrci, bio testiran na doping. Budući da je priznao prekršaj, odobreno mu je jednogodišnje smanjenje sankcije, eliminirajući ga iz natjecanja na tri godine, retroaktivno do 9. rujna. U svojoj prvoj godini utrkivanja na stazama, Chesang i Kangogo dominirali su 31K Sierre-Zinal utrkom od sela do sela koja uključuje 7200 stopa (2.200 m) penjanja i 3600 stopa (1.100 m) spuštanja. Chesang je pobijedila u ženskoj utrci za 30 sekundi ispred Švicarke Maude Mathys, dok je Kangogo završio gotovo 2 minute ispred drugoplasiranog Andreua Blanesa iz Španjolske.

Privlačenje elitnih trkača

I Chesang i Kangogo bili su dio Milimani Runners, novog sponzoriranog kenijskog tima za trail trčanje koji je organizirao Švicarski trener Julien Lyon 2021. Grupa je provela godinu dana trenirajući u Itenu u Keniji, s namjerom da trče Sierre-Zinal utrku i druge utrke Svjetskog kupa Svjetskog brdskog trčanja u Europi 2022. Nekoliko drugih trkača u skupini osvojilo je pobjednička postolja 2022. i završilo među 10 najboljih na godišnjoj ljestvici Svjetskog planinskog trčanja. Dok je Chesangova privremena suspenzija još uvijek na čekanju, vjerojatno će izgubiti sve svoje rezultate i novčane nagrade od 2022.

Kangogo je već izgubio pobjedu u Sierre-Zinalu i nagradni fond od 2900 dolara — Blanes je u međuvremenu proglašen pobjednikom — kao i svoje rezultate i nagrade s nekoliko drugih europskih trail utrka 2022. Šteta je ipak nepopravljiva. Uzmimo za primjer slučaj australske trkačice Simone Brick. Završila je na 31. mjestu na ljestvici Golden Trail serije 2022., jedno mjesto udaljeno od top 30 pozicije koja bi joj donijela finansijsku potporu za utrku u finalu Golden Trail World Series na Madeiri, Portugal. Pobjedila je dopingirana trkačica koja nije imala prvo trčati.

"Ovo me jako ljuti", rekla je Brick u objavi na Instagramu 9. siječnja 2023. Cijela bi moja sezona (i financije) završila sasvim drugačije."

Suspenzije Chesange i Kangogoa nisu izolirani incidenti, ali bi mogli pokazati koliko će snažno ići sponzori u pokušaju da privuku trkače na elitnoj razini. U Keniji se od 2021. vrbuju upravo najbolji dugoprugaši. Vrlo lako moglo bi se pojavitи sve više trkača i možda sportaša iz drugih sportova - npr. cestovnog trčanja, nordijskog skijanja, utrka s preprekama, triatlona. Privući će ih "jurnjava" za novčanim nagradama koja se sad nudi u trail trčanju. Međutim, već zbog bogatog nagradnog fonda sve će se više pojavljivati doping u ovoj disciplini.

Maude Mathys (Švicarska), Elisa Desco (Italija), Petro Mamu (Eritreja), Christel Dewalle (Francuska) i Gonzalo Calisto (Ekvador) među najboljim su međunarodnim trkačima koji su ili suspendirani ili ukorenjeni nakon što je dokazano da su koristili doping. I za te trkače vrijedi Popis zabranjenih sredstava. (Mathys je dobila upozorenje od Švicarske olimpijske disciplinske komore nakon što je dvaput bila pozitivna na klomifen, bez odobrenog terapijskog izuzeća, na Svjetskom prvenstvu Međunarodne skijaško-planinarske federacije 2015. i još jednom na testiranju izvan natjecanja, op.a.) Mnogi treneri, sportaši i organizatori utrka povezani sa sportom vjeruju da bi bilo više sportaša uhvaćenih u korištenju PED-a (lijekova za poboljšanje performansi) da je bilo dosljednijeg testiranja.

Možda baš u pravi trenutak, elitni sportaš i istaknuta figura Kilian Jornet, četverostruki pobjednik Ultra-Trail du Mont-Blanc (UTMB) i osnivač marke cipela Normal, pomogao je osnovati novu neprofitnu organizaciju pod nazivom Pro Trailrunners Association (PTA) s namjerom da pomogne sportašima da ostvare značajnu ulogu u oblikovanju budućnosti sporta, posebno u područjima prava sportaša, borbe protiv dopinga, okoliša te poštenog i sigurnog natjecanja. To je izravan odgovor, kaže on, na rast, priljev novca i zabrinutost zbog dopinga koja se razvila posljednjih godina. "Trail trčanje brzo raste... ali vidjeli smo i porast dopinga, ponašanje prema kolegama trkačima, volonterima ili zemlji u kojoj se trči, za koje vjerujemo da ne predstavljaju vrijednosti ove zajednice," Jornet je rekao u objavi na Instagramu 9. siječnja 2023. "S ovom ekspanzijom i izazovima s kojima će se suočiti svi akteri sporta smatrali smo da je došao trenutak da se ujedinimo kao profesionalni i elitni trail trkači. Zalažemo se za pošteno natjecanje, uz više antidopinških kontrola, kako bi se osiguralo to da je očuvanje krajolika i ekosustava koje koristimo prioritet, te da se poštaju prava trkača, uz ravnopravnost i jednakе prilike za sve."

Mjere protiv dopinga u trail trčanju

Ultrarunning trener i atletičar Jason Koop godinama se zalaže za antidopinšku strategiju u trail trčanju. Iako je otvoreni zagovornik potrebe za testiranjem izvan natjecanja - od sada samo sportaši koji su slučajno u sustavu iz druge sportske discipline pod nadzorom Svjetske antidopinške agencije (WADA) podliježu nasumičnim testiranjima izvan natjecanja — uvjeren je da je kultura trail trčanja još uvijek netaknuta i da još nije okaljana raširenim varanjem i korupcijom koji su povremeno mučili biciklizam, „atletsku“ atletiku i triatlon. Nemamo vremena za započinjanje s malim koracima u razvijanju sustavnog pristupa, kaže. "Kada vidite, posebno u biciklizmu, kad god bi se umanjilo dopinško testiranje, doping bi bio sve učestaliji i biciklizam bi se teško iskorjenjivao". To je kao i svaka druga poslovna organizacija s lošom kulturom. Najteže je pokrenuti se - kaže Koop. "Trail trčanje, iako nije čisto i savršeno, ni na koji način trenutno nije toliko kontaminirano. Svaka godina, koja prođe, tu je izjavu malo teže dati, ali još uvijek smo vrlo rano u cijelom procesu i imamo nekoliko godina da to shvatimo."

TRAIL TRČANJE I TESTIRANJE NA DOPING

No, priznaje, to neće biti lak zadatak. Iako neke utrke koriste različite oblike protokola testiranja na prisutnost dopinga, neposredan izazov da ga učinimo univerzalnim je nedostatak objedinjujućeg upravnog tijela za trail, planinsko i trčanje na velike udaljenosti. Testiranje na zabranjene tvari je skupo i, kako se trenutno provodi, nedosljedno. Dodatno, tu je i pitanje kako platiti univerzalno testiranje na dopinško testiranje na natjecanju i izvan natjecanja, iako su mnogi treneri, sportaši i direktori utrka rekli da bi bili zainteresirani pridonijeti nekoj vrsti modela kada bi iza toga stajali sponzori, organizatori velikih natjecanja, brendovi tenisica...

Dok nekoliko utrka koristi antidopinško testiranje na natjecanju upravo onako kako je odobrila WADA — uključujući Western States 100, Comrades Marathon, 24-satno Svjetsko prvenstvo Međunarodne udruge ultratrkača (IAU) te 50 km i 100 km cestovno Svjetsko prvenstvo — druge utrke koriste organizirani Quartz program od strane neovisne organizacije "Sportaši za transparentnost" (AFT). Testovi analize urina nakon utrke koji se provode u skladu s WADA-inim politikama i standardima usmjereni su na otkrivanje upotrebe ilegalnih tvari na WADA-inom Popisu zabranjenih sredstava i u skladu su s onima koji se koriste na međunarodnim atletskim natjecanjima i maratonima odobrenim od strane Svjetske atletike, kao i velikim triatlonom koje je odobrio Svjetski triatlon (bivši Međunarodni triatlonski savez, op. a.) i Svjetska triatlonska korporacija (Ironman). Nacionalno upravno tijelo trčanja za svaku zemlju u svijetu pridržava se propisa WADA-e.

Što je Quartz program

Quartz program zahtijeva od natjecateljskih sportaša zainteresiranih za novčanu nagradu i uključivanje u konačne rezultate utrke da prepuste analizu krvi Quartz sustavu, bilo na licu mesta u danima prije utrke ili unaprijed, radi procjene. Također organizira testove krvi nakon utrke za najbolje finišere koji se šalju na analizu u laboratorije akreditirane od strane WADA-e. Ali Quartz program, koji koriste

Golden Trail Series, UTMB, Marathon des Sables i Festival des Templiers u Francuskoj, među ostalima, usmjeren je na zaštitu ukupnog zdravlja sportaša, a ne nužno na otkrivanje tvari zabranjenih u sportu, kaže Simonu Palletu, predsjedniku AFT-a. "Doping nas se ne tiče", rekao je Pallet u obrazloženju koje je promovirao Golden Trail Series i podijelio s medijskim organizacijama nakon što je Kongogoova suspenzija objavljena. "Ono što nas zanima su medicinski rizici, poput tromboze ili ozbiljnog zatajenja bubrega. Naša misija nije uhvatiti one koji varaju - iako nam je zadovoljstvo pomoći da sport bude pošten - već razgovarati o zdravstvenim problemima sa sportašima i zaštititi ih kada to sami ne mogu."

Quartz program provodi medicinske testove prije utrka kako bi se dobio biološki profil sportaša, plus toksikološko testiranje na neke zabranjene tvari na ciljnoj liniji. Quartzov popis zabranjenih tvari ne sadrži samo one lijekove koje regulira WADA, već i mnoge druge uključujući sve lijekove protiv bolova, kanabidiol (CBD) i nesteroidne protuupalne lijekove (NSAID) — poput aspirina, ibuprofena i naproksena. Prema Quartz programu, sportaši mogu biti diskvalificirani nakon utrke ako su pozitivni na testiranju na zabranjene tvari, ali također mogu biti spriječeni da startaju ako administratori smatraju da nisu medicinski sposobni.

E, tu sad sve skupa stvara zbrku. Quartz program ne objavljuje svoje diskvalifikacije javno, niti o rezultatima izvještava WADA-u. To je potaklo mnoge sportaše da vjeruju da je taj program previše proizvoljan i da ima previše moći nad sportom. Krajem rujna, dva tjedna nakon što je otvoren Kongogov pozitivan test, ali dva tjedna prije nego što ga je AIU objavio, elitni američki trkač Joe Gray utrkivao se na Pikes Peak Ascent u Coloradu, događaju koji je osvojio četiri puta. No dvostruki svjetski prvak u brdskom trčanju odlučio je ne sudjelovati u Quartz programu jer kaže da je previše nejasan i da mu ne vjeruje. Gray je istražio dobru utrku i završio treći u usponu na Pikes Peak, ali budući da se dobровoljno isključio iz Quartz programa, samog sebe je izuzeo iz razmatranja vezanog za novčanu nagradu serije Golden Trail koja se preklapala s usponom na Pikes Peak. Drugim riječima, izgubio je 1000 dolara koji su bili dodijeljeni trećeplasiranom. "Moja odluka da ne sudjelujem u Quartz testiranju na Pikes Peaku temelji se na mom mišljenju da to nije adekvatan program testiranja na zabranjene tvari u usporedbi s @usantidoping (USADA) i @wada_ama (WADA), s kojima se potpuno slažem", rekao je Gray u objavi na Instagramu. "Po mom mišljenju, našem sportu je potrebno stvarno dopinško testiranje, a ne tvrtka koja bi služila samo kao 'zdravstveni pregled'. Quartz uništava klasične događaje na globalnoj razini tako što zavarava direktore utrka da prihvate njihov 'zdravstveni' program, odvlačeći im pažnju od stvarnog testiranja sportaša koje je uistinu potrebno. Ovaj sustav ne štiti nas kao sportaše. To ne čuva naš sport i sigurno ne podupire pravi čisti sport."

Žele testiranja USADA-e

Za 2023., organizatori utrka koje stoje iza uspona i maratona Pikes Peak i Mammoth Trail Festa, koji će oba biti dio Svjetske serije Golden Trail, odlučile su izbjegći Quartz program u korist testiranja Američke antidopinške agencije (USADA). u skladu s Kodeksom WADA-e. Direktor Mammoth Trail fest-a Tim Tollefson rekao je da će se prije utrke organizirati besplatni webinar, do kraja ove zime, za edukaciju sportaša, trenera, agenata i direktora utrka o politici i procedurama protiv dopinga. Tollefson se nuda da će prebacivanje na USADA-inog dopinškog testiranja potaknuti i druge američke utrke da slijede njihov primjer. Također se nuda da će to biti prvi korak u stvaranju sveobuhvatnog okvira za borbu protiv dopinga koji će na kraju uključiti i testiranja izvan natjecanja. "Kad su moji razgovori započeli sa serijom Golden Trail i Salomonom, bio sam otvoren u pogledu svojih zabrinutosti oko programa Quartz. Mogla bi biti korist od tog sustava, ali on nije antidoping," rekao je Tollefson. "Želimo se pridružiti vjerodostojnim agencijama koje mogu biti objektivne kako bi mogle zaštiti integritet sporta. Samo moramo poduzeti te korake. Nalazimo se na prijelomnoj točki kada, ako se čvrsto ne zauzmemos za naš stav, naš će sport za koju godinu postati problematičan kao i biciklizam, a ja to neću podržavati."

Početi od nule

Prije nekoliko godina, trkač iz Arizone Charlie Ware, među 10 najboljih na Western States 100 2018., dobio je inspiraciju da počne raditi na novom sustavu testiranja na prisutnost dopinga. Za program Quartz tvrdi da je to više "fasada programa dopinga", a ne zapravo testiranje na tvari zabranjene u sportu. Wareov koncept bio je usredotočen na ideju elitnih trkača koji dobrovoljno plaćaju da budu dio programa dopinškog testiranja izvan natjecanja koji bi uključivao randomizirano testiranje odobreno od strane WADA-e/USADA-e. Bilo bi ograničenog opsega, ali dovoljno utjecajno da stvori sredstvo odvraćanja od varanja predstavljajući prijetnju da će biti uhvaćeni. Ware je razgovarao s desecima ljudi - sportašima, direktorima utrka, znanstvenicima, plus stručnjacima za testiranje i kreatorima politike u USADA-i - i rekao je da je dobio ogromnu podršku. "Bilo bi super da smo bili tamo prije problema, jer je naivno misliti da to neće ući u naš sport – slučaj je to u svakom drugom sportu izdržljivosti", kaže Ware. "Moja cijela ideja bila je, 'Idemo naprijed, postavimo sustave prije nego što postane problem i zaprlja naš sport kao što je to bio slučaj s biciklizmom.' Definitivno smo u sivoj zoni i nitko to ne može osporiti. Nema testiranja. Dakle, ovo bi bio početak." Ware je duboko zaronio u tu temu i izradio okvir za inicijativu pod nazivom Ultrarunning Athlete Collective (UAC) — u biti sindikat sportaša koji bi sportašima omogućio da preuzmu kontrolu nad antidopinškim sustavom — koji bi razvio američki program dobrovoljnog testiranja u kojem bi sportaši davali 370 dolara godišnje za financiranje testiranja izvan natjecanja.

Sportaši se organiziraju protiv dopinga. Ware je posebno posegnuo za 10 najboljih muškaraca i žena koji su završili na prošlogodišnjem Western States 100 i 10 najboljih muškaraca i žena kandidata za nagrade ultratrkača godine. Plan je koristio te ljestvice kao temeljnu skupinu elitnih sportaša koji bi godišnje skupljali oko 15.000 dolara, što bi bilo dovoljno za naručivanje sedam do 10 nasumičnih testiranja koje bi provodila USADA. (Pojedinačni testovi koštaju oko 1.200 dolara, uključujući transport uzorka i njegovu analizu u WADA-inom akreditiranom laboratoriju.) "Bilo bi to potpuno nasumično. Na temelju toga imali bismo situaciju u kojoj su svi svjesni da bi im se netko mogao pojavit na pragu i reći: 'Dopinška kontrola', kaže Ware. "Za mene je to jedini učinkovit način testiranja. To nije testiranje na dan utrke. To nije blesavo malo obećanje ili privremena tetovaža koja kaže: 'Ja trčim čisto.' To mora biti nasumično testiranje izvan natjecanja." Odatle je Ware proširio koncept na kolektiv među sportašima i utrkama u kojem bi se dodatni sportaši uključili i platili naknadu od 370 dolara. (Ware je rekao da su među zainteresiranim bili predstavnici utrke Aravaipa Running, Run Rabbit Run i Western States.) Sportaši koji sudjeluju morali bi biti dio USADA-inih Podataka o lokaciji.

TRAIL TRČANJE I TESTIRANJE NA DOPING

Veliki zamah i podrška

Pozitivan test sportaševog "A" uzorka mogao bi zahtijevati i testiranje sportaševog "B" uzorka. Ako je suspenzija opravdana nakon temeljite istrage, bit će objavljena na web stranici USADA-e.

Wareov prijedlog također je pozivao na osnivanje upravnog tijela koje bi odredilo kako će sustav funkcionirati, koje bi tvari izvan Popisa zabranjenih sredstava bile ilegalne i kako bi se provodili testovi. Nadalje, program je također sugerirao da će 70 posto nasumičnih testova biti provedeno na sportašima koji su visoko rangirani na ITRA rang ljestvici (800 ili više za muškarce, 700 ili više za žene), a ostalih 30 posto ide prema trkačima s rangiranjem ispod tih standarda. Ware je rekao da je inicijativa dobila veliki zamah i podršku. No, trenutno malo zastajkaje jer je jasno da će postati komplikiranije i skuplje kada će se raditi o pozitivnim rezultatima testa - osobito u situacijama kada će se sportaši žaliti ili biti uvjereni da su žrtve lažno pozitivnog rezultata, dodatka prehrani, kontaminiranog mesa... U bilo kojoj situaciji, morali bi se provesti ponovni testovi i testovi trećih strana, a zatim bi ih razmotrio neovisni odbor za reviziju ili žalbeni sud. Zbog toga je Ware zaključio da će biti potrebno dodatnih 150.000 dolara da se program pokrene.

"Sada ste na mjestu gdje vam treba 50.000 dolara da operete svoje ime ako se nađete u takvoj situaciji", kaže Ware. "I to je bila nepredviđena situacija za koju se nisam pripremio niti za koju imam rješenje. Nije mi bilo ugodno pokrenuti ovu inicijativu i početi naručivati testove od USADA-e sve dok nismo shvatili i taj dio. Viđao sam situacije u kojima je zbog kontaminiranog dodatka prehrani sportašu uništena cijela

karijera, a nisu imali novca da uđu u pravnu bitku s proizvođačem dodataka prehrani."

Nedugo nakon što je COVID-19 "zatvorio" svijet, Ware je iznio plan, uglavnom zato što je znao da ga sam neće moći pogurati dalje. Ali kontinuirani priljev novca - novac od nagrada, novac od sponzora i veliki događaji koji se pojavljuju diljem svijeta - i nekoliko nedavnih sportaša koji su sankcionirani zbog dopinga, jasno pokazuju da je vrijeme da se počne ispočetka, rekao je. Ovih dana Ware govori da možda postoje dobri razlozi da se skine prašina s okvira koji je on razvio i da se pokuša uključiti više ljudi u razvoj strukture kako bi se krenulo naprijed. Osim doprinosa sportaša, financiranje bi također moglo doći od robnih marki obuće i odjeće koje su uključene u sport. No također bi bili potrebni administratori koji nisu sportaši i organizacijska struktura za upravljanje novcem i procedurama. Kako se nova era trail trčanja nastavlja razvijati, sve je više rasprava među sportašima, direktorima utrka, sponzorskim markama i agentima. Dana 15. prosinca 2022., neovisna udruga Pro Trailrunners održala je svoj prvi službeni sastanak i imenovala elitne trkače Francesca Puppia (Italija), Pascala Eglija (Švicarska), Pau Capella (Španjolska), Frédérica Tranchanda (Francuska), Eszter Csillag (Mađarska/Hong Kong) te Amerikanke Kaytlyn Gerbin i Corine Malcolm kao prve članove uprave. Primarni cilj organizacije financirane donacijama je "stvoriti glas" za sportaše koji se može iskoristiti za utjecaj na pozitivne promjene u sportu. Tollefson tvrdi: "Ako svi podijelimo taj teret, mogli bismo imati legitiman, dobro zaokružen antidopinški program pod USADA-om ili WADA-om."

Što je trail trčanje

Trail trčanje postaje sve atraktivnija disciplina. Ako je maraton u trčanju bio veliko dostignuće, to danas više ne predstavlja ogroman uspjeh. Strastvenim trkačima će prije ili kasnije dosaditi trčanje po ravnim i dobro uređenim stazama. To je također jedan od ključnih razloga zašto je trail trčanje sve masovniji izbor.

Iako je planinsko trčanje prisutno na području naše zemlje već duže vrijeme, trail trčanje počelo se razvijati u kasnijem periodu. Ove dvije discipline su, međutim, prilično slične. Obje vrste uključuju trčanje u prirodi, osim što je malo više uspona u planinskom trčanju. Staza za trail je duža u usporedbi sa planinskom stazom, i obično se odvija u nešto slikovitijim pejzažima.

Trail trčanje je kombinacija hodanja i odmaranja

U posljednjih nekoliko godina popularnost trail trčanja je porasla. U pravilu je to trčanje u prirodi, koje uključuje uspone i spusteve. Trčanje može trajati i do nekoliko dana zaredom, a kombinacija je hodanja i odmora. Najčešće se odvija u planinama, pustinji, šumama, pa čak i na moru. Ruta dužine do 210 kilometara po pravilu ne smije sadržavati više od petine asfaltiranih staza.

Teren pri trail trčanju može biti veoma raznolik. Može se trčati makadamskim, poljskim i planinskim stazama, a ruta mora biti vrlo jasno obilježena. Natjecatelj dobija GPS koordinate i zemljovid. Trčanje se mora izvoditi samostalno, bez ikakve pomoći. Ipak, dobra mjera etike i solidarnosti, mora biti prisutna na tom putu.

U natjecateljskom svijetu trail je tek nedavno pod okriljem Svjetske atletike (World Athletics) postao priznata kategorija, no još je mutna podjela trail trčanja i često utrka može istodobno pripadati i trima disciplinama.

Opsežan program antidopinškog testiranja za “Katar 2022™

TDP je podijeljen i dogovoren sa Svjetskom antidopinškom agencijom (WADA) i sastojao se od dinamičnog programa testiranja koji se temelji na *intelligentnom testiranju*.

Piše **Vesna Barišić**

Svi igrači koji su sudjelovali na FIFA Svjetskom prvenstvu testirani su barem jednom prije natjecanja u godini koja je prethodila. FIFA je implementirala snažan program antidopinškog testiranja za Svjetsko prvenstvo 2022. Napravili su ukupno 2846 testova i svaki igrač iz momčadi četvrtfinalista testiran je u prosjeku četiri i pol puta od siječnja 2022. FIFA je izradila plan raspodjele testova (TDP) na temelju analize rizika od dopinga u nogometu. TDP je podijeljen i dogovoren sa Svjetskom antidopinškom agencijom (WADA) i sastojao se od dinamičnog programa testiranja koji se temelji na *intelligentnom testiranju*. Uz testove koje je izravno provela FIFA, kontaktirane su sve nacionalne antidopinške organizacije (NADO) i odgovarajući nogometni savezi kako bi se zatražila njihova pomoć u testiranju sportaša uoči turnira. Redoviti testovi nadopunjeni su FIFA-inom upotrebom programa bioloških putovnica za sportaše u WADA-inom sustavu ADAMS, prema kojem su svi rezultati testiranja, uključujući one iz konfederacija i NADO-a upisani u sportaševu putovnicu u ADAMS-u.

Program biološke putovnice sportaša sadrži hematološki modul (kroz krv) i steroidni modul (kroz urin), koje FIFA-ina Jedinica za upravljanje putovnicama sportaša, sastavljena od neovisnih stručnjaka, kontinuirano pregledava kako bi otkrila potencijalna odstupanja koja mogu ukazivati na zlouporabu lijekova u svrhu poboljšanja sportske izvedbe. To se odnosilo na sve igrače koji su sudjelovali na FIFA Svjetskom prvenstvu. Za FIFA Svjetsko prvenstvo u nogometu Qatar 2022, svaki igrač koji je sudjelovao, testiran je u nenajavljenim kontrolama prije natjecanja, a daljnji sustavni testovi obavljeni su tijekom natjecanja, kako s kontrolama nakon utakmica, tako i na dane izvan utakmica. Kao dio programa, Disciplinsko povjerenstvo FIFA-e suspendiralo je pet igrača zbog pozitivnih testova nakon kvalifikacijskih utakmica za FIFA Svjetsko prvenstvo ili nakon kontrola obavljenih izvan natjecanja:

- Salvadorski igrač Erick Alejandro Rivera, koji je bio pozitivan na klostebol nakon utakmice odigrane 8. rujna 2021., suspendiran je na razdoblje od četiri godine zaključno s 5. listopada 2025.
- igrač iz Džibuta Sabri Ali Mohamed, koji je bio pozitivan na egzogeno primijenjen testosteron nakon utakmice odigrane 12. studenog 2021., suspendiran je na razdoblje od četiri godine zaključno s 11. siječnja 2026. • Igrač Bjelokosti Sylvain Gbohou, koji je bio pozitivan na trimetazidin nakon utakmice odigrane 16. studenog 2021., suspendiran je na razdoblje od 18 mjeseci počevši od 23. prosinca 2021.
- Igrač iz Honduras, Wisdom Niayitey Quaye July, koji je bio pozitivan na klostebol nakon utakmice odigrane 2. veljače 2022., suspendiran je na razdoblje od 18 mjeseci zaključno s 1. kolovoza 2023.
- Kostarikanski igrač Orlando Moisés Galo Calderón, koji je bio pozitivan na klostebol tijekom kontrole izvan natjecanja 21. rujna 2022., privremeno je suspendiran 19. listopada 2022. do potpune istrage.

Raspored testnih brojki uoči i tijekom Svjetskog prvenstva u nogometu 2022. je sljedeći:

- FIFA, NADO i konfederacije provele su ukupno 2846 testova. • FIFA je izravno provela 1.433 testa urina, 1.310 seruma, 1.060 pune krvi, 106 uzoraka osušene krvi. • 78% kontrola koje je provela FIFA bile su kontrole izvan natjecanja, a 22% kontrole na natjecanju. • Od 21. studenog 2021. FIFA je provela 1064 testa u nenajavljenim kontrolama prije natjecanja, s 2968 uzoraka dostupnih za analizu. • Tijekom natjecanja, uoči polufinala, FIFA je izvršila 369 testiranja, analizirajući 941 uzorak. • Osim toga, provedene su 244 kontrole kvalifikacijskih utakmica za FIFA Svjetsko prvenstvo, s najmanje dvojicom igrača po momčadi koja su testirana po utakmici. • Svi igrači koji su sudjelovali na FIFA Svjetskom prvenstvu testirani su barem jednom u godini koja je prethodila finalnom natjecanju. • U prosjeku je svaki igrač iz osam momčadi koje su se plasirale u četvrtfinale testiran 4,6 puta od siječnja, a neki od njih i do deset puta. Svi prikupljeni uzorci analizirani su u laboratorijima s akreditacijom WADA-e, a većina analiza – posebice svih uzoraka prikupljenih tijekom natjecanja – obavljena je u laboratoriju u Dohi, u Kataru.

Antidopinški laboratorij u Katru

Katarski antidopinški laboratorij u Dohi (ADLQ) uspješno je testirao 1612 bioloških uzoraka sportaša tijekom Svjetskog nogometnog prvenstva.

ADLQ je istestirao uzorce urina i krvi prikupljenih na natjecanju i izvan natjecanja u razdoblju od studenog do prosinca 2022. Uzorci su primani u vremenskom razdoblju od 14. studenog do 19. prosinca. Vrijeme, potrebno za objavu rezultata, iznosilo je 24 do 48 sati.

Laboratorij ADLQ doprinio je provedbi programa (Comprehensive Anti-Doping) pod nadzorom Međunarodnog nogometnog saveza, gdje je uzorce (urin i krv) prikupljao Odjel za testiranje FIFA-e, a testiranje uzoraka provodilo se u ADLQ-u. ADLQ je pridonio uspjehu velikog sportskog događaja budući da je to jedini akreditirani laboratorij Svjetske antidopinške agencije (WADA). Akreditaciju je dobio još 2014. godine. Laboratorij je radio 24x7 kako bi se postiglo brzo vrijeme obrade prikupljenih uzoraka.

Sve u svemu, testiranje na zabranjene tvari na FIFA-inom svjetskom prvenstvu 2022. uspješno je obavljeno prema odredbama i uvjetima ugovora s FIFA-inim Organizacijskim odborom za dopinško testiranje. ADLQ ima obučene i iskusne znanstvenike iz Katara i susjednih zemalja. Osim toga, nekoliko stručnjaka iz drugih laboratorijsa, akreditiranih od WADA-e, također je pozvano da pomognu laboratoriju u provođenju analize bioloških uzoraka.

Seksualno i emocionalno zlostavljeni sportaši

Škola u Indiani šalje trenere na "dopust" nakon seksualnih napada i optužbi za doping

Piše **Vesna Barišić**

Lauren Johnson američki trkač na srednje pruge te dvoje trenera Sveučilišta Huntington stavljeni su prošlog tjedna na "administrativni dopust" nakon što su u saveznoj tužbi dvojica bivših trkača optužila njih i školu za omogućavanje kulture u kojoj su sportaši bili seksualno i emocionalno zlostavljeni i tjerani na upotrebu neidentificiranih tvari za poboljšanje izvedbi.

Mala privatna škola u sjevernoj Indiani uputila je glavnu trenericu krosa Lauren Johnson i pomoćnog trenera Curtisa Hinesa na "administrativni dopust" za vrijeme trajanja istražnog postupka. U izjavi za The Washington Post, sa Sveučilišta poručuju da su se "uključili u komunikaciju s ključnim dionicima kako bi započeli s potrebnim akcijama kojima bi se osigurala stalna skrb za studente. Sveučilište je pružalo i nastavlja pružati razne mogućnosti podrške za studente koji su bili pogodjeni", barem tako tvrde.

Tužiteljice, dvije žene koje su se natjecale za Huntingtonove timove u krosu, u tužbi izdvajaju Johnsonina supruga Nicholasa, bivšeg školskog trenera skijaškog trčanja. Rekli su da je proveo "studiju" ili "eksperiment" na nekim od sportaša kojima je ubrzgavao nepoznatu tvar. Također je umasirao nepoznate tvari u tijela objiju spomenutih žena.

Ni silovanje nije strano

U tužbi se navodi da je Nicholas Johnson silovao jednu od tužiteljica u nekoliko navrata tijekom 2020. i "imao seksualni kontakt" s nekoliko njezinih sportskih kolegica. Također se navodi da je Johnson vodio trkačice na pojedinačne utrke na izolirana mesta i seksualno ih zlostavljao pod krinkom da ih "grli" zbog njihova postizanja boljih sportskih izvedbi.

Tužitelji tvrde da su Lauren Johnson, Hines i Sveučilište znali za Johnsonovo zlostavljanje i nisu ništa poduzeli. Navodno ponašanje Nicholasa Johnsona događalo se od 2018. do njegova uhićenja u prosincu 2020. pod optužbom za zavođenje djece, otmicu i obmanu identiteta. Nakon toga je otpušten, priznao je krivicu za lažiranje identiteta 2021. i odslužio je 30 dana od izrečene mu dvogodišnje kazne. Lauren Johnson zamijenila je svojeg supruga na mjestu voditelja cross-country programa nakon njegova uhićenja. Obje tužiteljice bile su prvakinje Nacionalne udruge međuškolskih trkača u Huntingtonu. Jedna je za Indianapolis Star rekla da njezine rezultate treba poništiti, a ženskoj ekipi 2020. oduzeti NAIA prvenstvo u atletici u dvorani zbog mogućeg dopinga u vezi s tvarima koje je Johnson navodno davao.

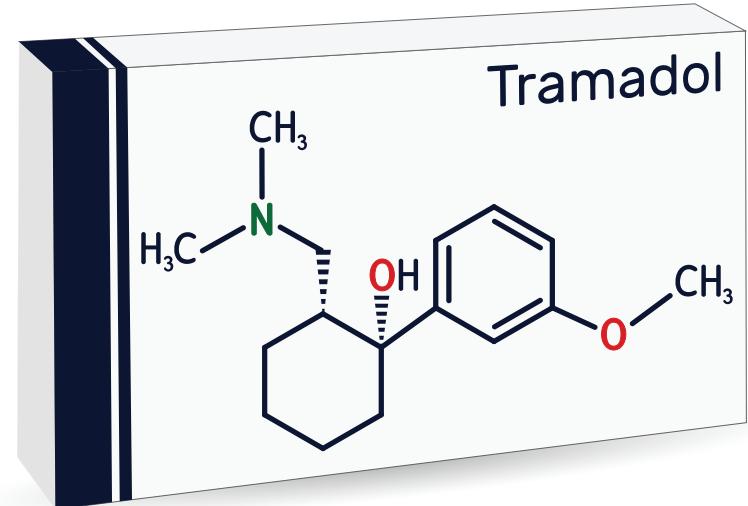
Tramadol – od 2024. godine zabranjen na natjecanju

Opiodi poput tramadola često se koriste za liječenje umjerene do jake boli. Uz svoj izraženi učinak smanjenja boli, njegova je primjena povezana sa značajnim nuspojavama kao što su vrtoglavica, povraćanje, mučnina, somnolencija i konstipacija

Piše **Marija Slivonja, dr. med.**

Poznato je da sportaši često koriste lijekove protiv bolova (analgetike) – koriste ih čak četiri puta češće od vršnjačke opće populacije. Čini se da njima sportaši nastoje kupirati umor, bol te upalna stanja uzrokovana ozljedama ili pretreniranošću, a njihova se zlouporaba povezuje s iskrivljenim očekivanjima poboljšanja sportske izvedbe. Neki sportaši upravo iz tog razloga bezreceptne analgetike koriste i u odsutstvu ozljede s konačnim ciljem poboljšanja fizičkih sposobnosti preko povećanja tolerancije na bol. Kupiranje boli analgeticima kao što su acetilsalicilna kiselina, paracetamol i ibuprofen i dalje je u skladu sa Svjetskim antidopinškim kodeksom jer te tvari ne zadovoljavaju kriterije za uvrštenje na Popis zabranjenih sredstava Svjetske antidopinške agencije (WADA-e). Ipak, primjena nekih drugih analgetika izaziva zabrinutost u svijetu sporta zbog nuspojava koje takvi lijekovi mogu izazvati te zbog stvarnog ili potencijalnog rizika za zdravlje sportaša.

U kliničkim se uvjetima opioidi poput tramadola često koriste za liječenje umjerene do jake boli. Uz svoj izraženi antinociceptivni učinak (učinak smanjenja boli), njegova je primjena povezana sa značajnim nuspojavama kao što su vrtoglavica, povraćanje, mučnina, somnolencija i konstipacija zbog čega propisivanje ovog lijeka nastoji ograničiti, a tomu pridonosi i činjenica da novija istraživanja pokazuju kako rizik zlouporabe i razvoja ovisnosti kod kronične primjene tramadola nije za podcijeniti.

Tramadol je već nekoliko godina u programu praćenja WADA-e. Podaci praćenja ukazuju na značajnu upotrebu u sportovima uključujući bicikлизам, triatlon, ragbi i nogomet. Neslužbeni izvještaji (objave medija ili priznanja vrhunskih sportaša) govore u prilog tomu da se tramadol posebice u bicikлизму kronično zloupotrebljava, i to ne radi liječenja ozljeda, već radi kupiranja boli između etapa. Visoka prevalencija tramadola je potvrđena u uzorcima urina prikupljenima tijekom natjecanja i analiziranim u WADA-inim akreditiranim laboratorijima.

Zlouporaba tramadola je zabrinjavajuća - sa svojim rizicima fizičke ovisnosti ovisnim o dozi, ovisnosti o opijatima i predoziranja u općoj populaciji, i dovela je do toga da je taj lijek pod kontrolom u mnogim zemljama. Istraživačke studije koje je financirala WADA potvrdile su potencijal tramadola za poboljšanje fizičke izvedbe u sportu. Posljedično, kao što je objavljeno u pratećim dokumentima Popisa zabranjenih sredstava za 2023., Izvršni odbor WADA-e odobrio je, na svom sastanku 23. rujna 2022., zabranu tramadola tijekom razdoblja na natjecanju. Međutim, kako bi se temeljito i naširoko komuniciralo o promjenama pravila i kako bi se ostavilo dovoljno vremena za informiranje i edukaciju, Izvršni odbor odlučio je uvesti zabranu tramadola i provedbu novog pravila od 1. siječnja 2024. Jednogodišnja odgoda provedbe trebala bi omogućiti sportašima i medicinskom osoblju da se bolje pripreme za promjenu, laboratorijima da ažuriraju svoje postupke, a sportskim tijelima da razviju obrazovne alate.

HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO

